

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 11

«14» ապրիլի 2023 թ.

ԷԻԿ/Բ 123, ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ-2 ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն`	042101.00.6, Իրավագիտություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր`	042101.01.6, Իրավագիտություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան`	իրավագիտության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն` /ամբիոնի լրիվ անվանումը/	Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
Ուսուցման ձևը`	հեռակա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	հեռակա 2-րդ/ 2-րդ
Դասախոս`	Սոնա Բուդաղյան /անուն, ազգանուն/ Էլ. փոստ-sonbud@mail.ru Հասցե` Ք.Վանաձոր Երևանյան 149/23

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3	
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4	
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	
8.	Դասավանդման մեթոդներ	
9.	Ուսումնառության մեթոդները	
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ		
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	
14.	Գնահատում	
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	
	14.2. Հարցաշար	
	14.3. Գնահատման չափանիշներ	
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Քրեական իրավունք-2» դասընթացը կարևորվում է իրավագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է **042101.01.6** կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- քրեաիրավական հարաբերությունների զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- համապատասխան չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- իրավունքի տարբեր ճյուղերի և դրանցով կարգավորվող հարաբերությունների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- իրավունքի այս ճյուղով կարգավորվող հարաբերությունները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել քրեական իրավունքի տեսական հիմքերը:
- Բացատրել քրեաիրավական հարաբերությունների օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել հանցանքի հետ կապված քրեաիրավական հարաբերությունների առանձնահատկությունները իրավական ողջ համակարգի համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Քրեական իրավունք» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը **042101.01.6** «Իրավագիտություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Սահմանադրական իրավունք», «Մարդու իրավունքի հիմունքներ», ինչպես նաև «Քրեական իրավունք-1» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը²

«Քրեական իրավունք» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա քրեական իրավունքի տեսական հիմունքները,
2. իմանա քրեաիրավական կարևորագույն ինստիտուտների մեթոդական հիմքերը,
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբյուրոյների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

4. տիրապետի իրավունքի այս ճյուղին հատուկ հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա իրավագիտության մասնագիտության շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ԳԿ1** վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ4** մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ԳԿ9** խնդիրների լուծում,
- Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝**
- ՀԳԿ1** գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2** հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3** սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ8** ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ԱԿ11** տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ԱԿ14** տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Քրեական իրավունք» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել փաստաբանական մասնագիտական գործունեության ընթացքում, աշխատելու, նաև մագիստրատուրայում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և իրավագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		5 կրեդիտ/150 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
------------------	-----------	-----------

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Դասախոսություն		10
Գործնական աշխատանք		
Մեմինար պարապմունք		8
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		132
Ընդամենը		150
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		Ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդալրգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրվող, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կունկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգաթղթի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգաթղթից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝**⁷ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարամյունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Հանցագործությունների բազմակիությունը:	2	2			
2.	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները:					
3.	Պատժի հասկացությունը և նպատակները:	2	2			
4.	Պատժի համակարգը և տեսակները:					
5.	Պատիժ նշանակելը:	2	2			
6.	Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը:					
7.	Պատժից ազատելը:	2				
8.	Համաներում: Ներում: Դատվածություն:		2			
9.	Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները:	2				
10.	Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները:					
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		10	8			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
-----	-------------------	---------------------

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	ՀՀ Քրեական օրենսգիրք	2022
2.	«ՀՀ Քրեական իրավունք», Ընդհանուր մաս խմբ կոլ.	ԵՊՀ 2014
3.	Միքայել Գրիգորյան «ՀՀ Քրեական իրավունք»	2008
4.	Գ. Ղազինյան «ՀՀ Քրեական իրավունք»	ԵՊՀ 2010
5.	Գ.Թ Գրիգորյան «ՀՀ Քրեական իրավունք» Ընդհանուր մաս	2022
6.	Գաբուզյան, Մարգարյան, Միմոնյան «ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի ինստիտուտների մեկնաբանման ուղեցույց»	2022
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Մ.Գրիգորյան«Հանցագործության ուսմունքը քրեական իրավունքում»	2001
2.	Կ.Լալայան «ՀՀ քրեական իրավունք» բուհական դասագիրք	2005
3.	Уголовное право, общая часть.	2018
4.	Н. Венров, Уголовное право, Общая часть.	2015
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Arlis.am	
2.	Parlament.am	
3.	Gov.am	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
1.	Հանցագործությունների բազմակիությունը	Հանցագործությունների բազմակիության հասկացությունը: Բազմակիության տեսակները: Հանցագործությունների բազմակիության առանձնահատկությունները և քրեաիրավական նորմերի մրցակցությունը:	2	ՊԳ 1,3,4,5,6
2.	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքների հասկացությունը: Անհրաժեշտ պաշտպանություն:		ՊԳ 1,3,5,6

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		Հանցանք կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելու առանձնահատկությունները Ծայրահեղ անհրաժեշտություն Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք Հիմնավորված ռիսկ Հրաման կամ կարգադրություն կատարելը Արարքի հանցավորությունը բացառող այլ հանգամանքներ		
3.	Պատժի հասկացությունը և նպատակները	Պատժի հասկացությունը և տարրերը Պատժի նպատակները	2	ՊԳ 1,3,5,6
4.	Պատժի համակարգը և տեսակները:	Պատժի համակարգի հասկացությունը Ազատազրկման կամ ազատության սահմանափակման հետ չկապված պատժատեսակներ Ազատազրկման կամ ազատության սահմանափակման հետ կապված պատժատեսակներ		ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ-1,3
5.	Պատիժ նշանակելը:	Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները Պատիժը մեղմացնող հանգամանքները Պատիժը ծանրացնող հանգամանքները Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը Պատիժ նշանակելը հանցանքների կամ դատավճիռների համակցությամբ Պատժի ժամկետները հաշվելը և պատիժը հաշվակցելը Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը	2	ՊԳ 1,2,3,5,
6.	Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը:	Քրեական պատասխանատվությունից ազատելու հասկացությունը Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը գործուն գոջալու դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից տուժողի հետ հաշտվելու դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը իրադրության փոփոխման դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վա ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով		ՊԳ 1,2,5,
7.	Պատժից ազատելը:	Պատժից ազատելու հասկացությունը և տեսակները Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը Պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելը	2	ՊԳ 1,3,5,

		Հղի կանանց և մինչև 3 տարեկան երեքս ունեցող անձանց պատիժը կրելը հետաձգելը կամ պատժից ազատելը Պատժից ազատելը ծանր հիվանդության հետևանքով Պատժից ազատելը մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով Պատժից ազատելն արտակարգ հանգամանքների հետևանքով		
8.	Համաներում: Ներում: Դատվածություն:	Համաներման հասկացությունը և տարրերը Ներման առանձնահատկությունները Դատվածության հասկացությունը և ժամկետները		ՊԳ 1,2,5,
9.	Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները:	Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը, կիրառման հիմքերը Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների նշանակումը, փոփոխումը, դադարեցման հիմքերը Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների տեսակները և առանձնահատկությունները	2	ՊԳ 1,3,5,
10.	Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները:	Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի հետ կապված ընդհանուր հարցեր Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակները և դրանց նշանակման առանձնահատկությունները Դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցները Պատժից ազատելու, վաղեմության ժամկետները հաշվելու և դատվածության մարման առանձնահատկությունները		ՊԳ 1,2,5,

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
-----	------	-----------------------	-----	--------------	-----------------------------

¹⁰ Ը12.ստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Հանցագործությունների բազմակիությունը	Հանցագործությունների բազմակիության հասկացությունը: Բազմակիության տեսակները: Հանցագործությունների բազմակիության առանձնահատկությունները և քրեաիրավական նորմերի մրցակցությունը:	2		ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ,2,3
2.	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքների հասկացությունը: Անհրաժեշտ պաշտպանություն: Հանցանք կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելու առանձնահատկությունները Ծայրահեղ անհրաժեշտություն Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք Հիմնավորված ռիսկ Հրաման կամ կարգադրություն կատարելը Արարքի հանցավորությունը բացառող այլ հանգամանքներ			ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ,2,3
3.	Պատժի հասկացությունը և նպատակները	Պատժի հասկացությունը և տարրերը Պատժի նպատակները	2		ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ1,2,3
4.	Պատժի համակարգը և տեսակները:	Պատժի համակարգի հասկացությունը Ազատազրկման կամ ազատության սահմանափակման հետ չկապված պատժատեսակներ Ազատազրկման կամ ազատության սահմանափակման հետ կապված պատժատեսակներ			ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ1,2,3
5.	Պատիժ նշանակելը:	Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները Պատիժը մեղմացնող հանգամանքները Պատիժը ծանրացնող հանգամանքները Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը Պատիժ նշանակելը հանցանքների կամ դատավճիռների համակցությամբ Պատժի ժամկետները հաշվելը և պատիժը հաշվակցելը Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը	2		ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ1,2,3
6.	Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը:	Քրեական պատասխանատվությունից ազատելու հասկացությունը Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը գործուն գոջալու դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից տուժողի հետ հաշտվելու դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը իրադրության			ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ1,2,3

		փոփոխման դեպքում Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վա ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով			
7.	Պատժից ազատելը:	Պատժից ազատելու հասկացությունըն տեսակները Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը Պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելը Հղի կանանց և մինչև 3 տարեկան երեքս ունեցող անձանց պատիժը կրելը հետաձգելը կամ պատժից ազատելը Պատժից ազատելը ծանր հիվանդության հետևանքով Պատժից ազատելը մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով Պատժից ազատելն արտակարգ հանգամանքների հետևանքով			ՊԳ 1,2,5,6, ԼԳ1,2,3
8.	Համաներում: Ներում: Դատվածություն:	Համաներման հասկացությունը և տարբերը Ներման առանձնահատկությունները Դատվածության հասկացությունը և ժամկետները	2		ՊԳ 1,2,5,6 ԼԳ,2,3
9.	Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները:	Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը, կիրառման հիմքերը Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների նշանակումը, փոփոխումը, դադարեցման հիմքերը Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների տեսակները և առանձնահատկությունները			ՊԳ 1,2,5, ԼԳ 2,3
10.	Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները:	Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի հետ կապված ընդհանուր հարցեր Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակները և դրանց նշանակման առանձնահատկությունները Դատարարակազմի բնույթի հարկադրանքի միջոցները Պատժից ազատելու, վաղեմության ժամկետները հաշվելու և դատվածության մարման առանձնահատկությունները			ՊԳ 1,2,5, ԼԳ1,,2,3

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹²
1.	Կազմել օրինակներ, որտեղ առկա է հանցագործությունների բազմակիություն	Լրահոսից կամ օպերատիվ հաղորդումներից քաղել հանցագործության մասին տեղեկություն և վերլուծել այն	Բանավոր քննարկում	2 շաբաթ	10 միավոր	ՊԳ 1,2,3,5,6, ԼԳ 1,2,4
2.	Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները ներկայացնել առանձնահատկություններով	Օրենսդրական և տեսական նյութի ուսումնասիրություն	խմբային աշխատանք	1 շաբաթ	10 միավոր	ՊԳ 1,2,3,5,6, ԼԳ 1,2,4
3.	Վերցնել մեկական հանցագործություն և վերլուծել այն քրեական պատասխանատվությունից ազատելու ինստիտուտի կիրառմամբ	Լրահոսից կամ օպերատիվ հաղորդումներից քաղել հանցագործության մասին տեղեկություն և վերլուծել այն	ռեֆերատ	2 շաբաթ	10 միավոր	ՊԳ 1,2,3,5,6, ԼԳ 1,2,4
4.	Վերցնել մեկական հանցագործություն և վերլուծել այն պատժից ազատելու ինստիտուտի կիրառմամբ	Լրահոսից կամ օպերատիվ հաղորդումներից քաղել հանցագործության մասին տեղեկություն և վերլուծել այն	ռեֆերատ	Մինչև կիսամյակի վերջ	10 միավոր	ՊԳ 1,2,5 Ինտերնետային կայքեր
5.	Օրինակի վրա հաշվարկել և հաշվանցել մի քանի արարքներ		ռեֆերատ	2 շաբաթ	10 միավոր	ՊԳ 1,2,3,5,6, ԼԳ 1,2,4

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան,
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով: ¹⁵

¹⁴ «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

¹⁵ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Մեմինար պարապմունքները՝ 3 ստուգում:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 2:

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	042101.00.6, Իրավագիտություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	042101.01.6, Իրավագիտություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	իրավագիտության բակալավր <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<p>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</p>	<p>ԷԻԳ/Բ 123 Քրեական իրավունք 2</p>			
<p>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</p>	<p>5 կրեդիտ</p>			
<p>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</p>	<p>2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</p>			
<p>Ժամերի բաշխումը</p>	<p>Լսարանային</p>	<p>18</p>	<p>Դասախոսություն</p>	<p>10</p>
			<p>Մեմինար</p>	<p>8</p>
			<p>Լաբորատոր աշխատանք</p>	
			<p>Գործնական աշխատանք</p>	
	<p>Ինքնուրույն</p>	<p>132</p>		
<p>Ընդամենը</p>	<p>150</p>			
<p>Ստուգման ձևը</p>	<p>ստուգարք</p>			
<p>Դասընթացի նպատակը</p>	<p>Քրեաիրավական առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: Համապատասխան չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ: Իրավունքի տարբեր ճյուղերի և դրանցով կարգավորվող հարաբերությունների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից: Իրավունքի այս ճյուղով կարգավորվող հարաբերությունները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:</p>			
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Ուսանողը դասընթացի ավարտին տիրապետում է քրեական իրավունքի վերաբերյալ համակողմանի գիտելիքների, որոնք նրան անհրաժեշտ են մասնագիտական գործունեության, ինչպես նաև հետագա կրթական մակարդակներ ընդունվելու և սովորելու համար;</p> <p><i>Հմտություն</i></p> <p>Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար:</p> <p>Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել իրավական փաստաթղթեր, տալ</p>			

	<p>իրավաբանական եզրակացություններ, առավել արդյունավետ կազմակերպել մասնագիտական գործունեությունը:</p> <p>Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը :</p> <p>Կարող է վերհանել օրենսդրական բացերը և խնդիրները, առաջադրել նոր լուծումներ:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն:</p> <p>Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը :</p> <p>Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս:</p> <p>Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:</p> <p>Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>Պաշտպանելու մարդու իրավունքներն ու ազատությունները համապատասխան իրավիճակներում:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1 Հանցագործությունների բազմակիությունը:</p> <p>Թեմա 2 Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները:</p> <p>Թեմա 3 Պատժի հասկացությունը և նպատակները:</p> <p>Թեմա 4 Պատժի համակարգը և տեսակները:</p> <p>Թեմա 5 Պատիժ նշանակելը:</p> <p>Թեմա 6 Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը:</p> <p>Թեմա 7 Պատժից ազատելը:</p> <p>Թեմա 8 Համաներում: Ներում: Դատվածություն:</p> <p>Թեմա 9 Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցները:</p> <p>Թեմա 10 Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2022/%D4%B3%D5%B6%D5%A1%D5%B0%D5%A1%D5%BF%D5%B4%D5%A1%D5%B6%20%D5%AF%D5%A1%D6%80%D5%A3.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ Քրեական օրենսգիրք 2022թ 2. «ՀՀ Քրեական իրավունք», Ընդհանուր մաս խմբ կող. ԵՊՀ 2014թ 3. Միքայել Գրիգորյան «ՀՀ Քրեական իրավունք» 2008թ 4. Գ. Ղազինյան «ՀՀ Քրեական իրավունք» ԵՊՀ 2010թ 5. Գ.Թ Գրիգորյան «ՀՀ Քրեական իրավունք» Ընդհանուր մաս 2022թ

	<p>6. Գաբուզյան, Մարգարյան, Սիմոնյան «ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի ինստիտուտների մեկնաբանման ուղեցույց» 2022թ Լրացուցիչ -</p> <ol style="list-style-type: none">1. Մ.Գրիգորյան «Հանցագործության ուսմունքը քրեական իրավունքում» 2001թ2. Կ.Լալայան «ՀՀ քրեական իրավունք» բուհական դասագիրք 2005թ3. Уголовное право, обшая часть. 20184. Н. Ветров, Уголовное право, Обшая часть. 2015
--	--